

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy
Spolecznej w Stąporkowie w dniach 2, 5 i 6 sierpnia 2024 r.

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 15 476 mieszkańców. Burmistrzem Miasta i Gminy jest Pan Jarosław Młodawski.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie został utworzony na mocy Uchwały Nr 5 Zarządu Gminy Miejskiej w Stąporkowie z dnia 13 sierpnia 1990 roku w sprawie utworzenia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie i nadania statutu. Ośrodek posiada własny REGON 290544057 i NIP 658-17-11-638. Dyrektorem Ośrodka jest Pani Małgorzata Gołębiowska.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr XL/375/2022 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 18 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie;
- 2) Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr PS.021.20.2022 Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie z dnia 8 września 2022 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie;
- 3) Uchwałę Nr XIII/94/2015 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stąporków na lata 2016 – 2025;
- 4) Uchwałę Nr XXIII/131/2019 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych oraz ośrodkach wsparcia - schroniskach dla osób bezdomnych lub schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi; zmienioną Uchwałą Nr XI/267/2021 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 30 marca 2021 roku;

- 5) Uchwałę Nr LXXXIV/571/2023 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od tych opłat, a także trybu ich pobierania, jak również szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczeń wykonywania takich usług;
- 6) Uchwałę Nr LXXXIV/572/2023 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- 7) Uchwałę Nr LXXXIV/574/2023 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 30 listopada 2023 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego gminnego programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028; zmienioną Uchwałą Nr LXXXVI/590/2023 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 28 grudnia 2023 roku;
- 8) Zarządzenia Nr PS.021.1.2024 Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie z dnia 02.01.2024 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji w 2024 roku programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- 9) Upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy Stąporków znak: OR.0052.17.2012 z dnia 1 marca 2012 roku dla Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy;
- 10) Upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy Stąporków znak: OR.0052.35.2012 z dnia 29 czerwca 2012 roku dla Zastępcy Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie, Pani Gabryeli Mazur, do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy;
- 11) Upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy Stąporków znak: OR.0052.74.2022 z dnia 1 grudnia 2022 roku dla Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej, Świadczeń i Analiz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie, Pani Renaty Persony, do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy;

- 12) Upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy Stąporków znak: OR.0052.12.2018 z dnia 4 lipca 2018 roku dla Edyty Owczarek, Starszego Pracownika Socjalnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w następującym składzie:

1. Katarzyna Wach, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie 585/2024 z dnia 30 lipca 2024 r. – kierujący zespołem inspektorów.
2. Magdalena Pracoń, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 584/2024 z dnia 30 lipca 2024 r.
3. Grzegorz Trapcia, Kierownik Oddziału, upoważnienie nr 586/2024 z dnia 30 lipca 2024 r.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie* pod pozycją nr 20.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 2, 5 i 6 sierpnia 2024 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie mieści się w prawym skrzydle budynku Urzędu Miejskiego przy ul. Józefa Piłsudskiego 132a, tel. 41 374-32-39. OPS ma do dyspozycji 14 pokoi, z czego 4 są usytuowane na parterze, a 10 na I piętrze, w których pracuje 23 pracowników. Pomieszczenia wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Ponadto Ośrodek posiada osobne pomieszczenie do prowadzenia poradnictwa specjalistycznego przez psychologa i psychoterapeutę, które może być również używane w przypadku konieczności odbycia indywidualnej rozmowy z klientem, a także pomieszczenie gospodarcze i pomieszczenie serwerowni. Stwierdzono zatem, że zostały zrealizowane zalecenia pokontrolne, z kontroli przeprowadzonej w 2018 r., w zakresie poprawy warunków lokalowych zarówno dla pracowników, jak i klientów Ośrodka. (Zał. nr 1 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS, pkt 10).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i ubóstwo.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniach kontroli w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stąporkowie w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy było 12 pracowników, w tym: Dyrektor, Zastępca Dyrektora, Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej, Świadczeń i Analiz (na urlopie bezpłatnym), 1 starszy specjalista pracy socjalnej, 5 specjalistów pracy socjalnej, 1 starszy pracownik socjalny, 2 pracowników socjalnych oraz 11 opiekunek środowiskowych (Zał. nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz Zał. nr 1 pkt 26).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że kadra zarządzająca Ośrodka posiada odpowiednie kwalifikacje wymagane na zajmowanych stanowiskach, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – ukończenie specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej oraz ponad 3-letni staż pracy w pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba pracowników socjalnych (wg etatów):

15 476 /9 = 1 719

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 9 pracowników socjalnych na pełny etat i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 719 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Zasilki stale

Z informacji przekazanych przez Dyrektora MGOPS (Zał. nr 1, pkt 23) wynika, że w roku 2024 do dnia kontroli pomocą w formie zasiłku stałego objęto 143 osoby, w tym 128 samotnie gospodarujących i 15 osób w rodzinie. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacono za 129 osób.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr: PS.5100.199.2024.AS.PRSW; PS.5100.168.2024.AS.PRSW; PS.5100.138.2024.AS.ZMCZ; PS.5100.72.2024.AS.ZMCZ; PS.5100.40.2024.AS.ZMCZ; PS.5100.70.2024.MP.ZMCZ; PS.5100.169.2024.AJ.PRSW; PS.5100.142.2024.AJ.ZMCZ; PS.5100.148.2023.AS.PRSW; PS.5100.35.2024.AJ.ZMCZ.

Skontrolowane akta zawierały m.in. wywiad środowiskowy, oświadczenie klienta, oświadczenie o stanie majątkowym, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, zaświadczenie z Urzędu Miasta o braku podatku rolnego, karta informacyjna z leczenia szpitalnego.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego,

a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Burmistrza do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej dla Dyrektora OPS lub Kierownika Działu - odpowiednio dla osoby, której podpis widnieje pod decyzją.

W postanowieniu decyzji określano wysokość zasiłku, okres, na jaki został przyznany, sposób i termin wypłaty świadczenia. Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest dostarczana odrębnym pismem.

Uzasadnienia zawierały wyczerpujące informacje dotyczące sytuacji faktycznej i prawnej osoby lub rodziny, mającej wpływ na przyznanie świadczenia.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

W styczniu 2024 r., w związku ze zmianą przepisów dotyczących podwyższenia kwoty zasiłku stałego, wszczęto postępowania administracyjne i wydano decyzje zmieniające wysokość świadczeń.

W sprawdzonych decyzjach administracyjnych przyznających zasiłki stałe zespół kontrolny odnotował, że decyzjom, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia się, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, informując o tym fakcie klienta w sentencji, postanowieniu i uzasadnieniu decyzji.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Dyrektora Ośrodka w 2024 roku do dnia kontroli MGOPS w Stąporkowie realizował pomoc w formie zasiłków okresowych na rzecz 46 osób. Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano dokumentację wybranych osób objętych pomocą na mocy decyzji:

PS.5101.77.2024.EC.PRSW; PS.5101.31.2024.EC.PRSW; PS.5101.16.2024.EC.PRSW;
PS.5101.48.2024.AS.PRSW; PS.5101.58.2024.BR.PRSW; PS.5101.57.2024.BR.PRSW;
PS.5101.67.2024.MP.PRSW; PS.5101.73.2024.MP.PRSW; PS.5101.85.2024.AS.PRSW;
PS.5101.62.2024.AS.PRSW.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdowały się m.in.: zaświadczenia z PUP, oświadczenia klienta o dochodach, raport z Aplikacji Centralnej Rynku Pracy, zaświadczenia o wysokości zasiłków rodzinnych/funduszu alimentacyjnego, weryfikacja danych z rejestru PESEL, klauzula RODO.

Należy podkreślić, że w wywiadach środowiskowych, pomimo braku w nowych formularzach odrębnej rubryki, pracownicy socjalni wpisywali działania podejmowane w ramach pracy socjalnej, mające na celu zaktywizowanie rodziny do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Burmistrza do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej dla Dyrektora OPS lub Kierownika Działu - odpowiednio dla osoby, której podpis widnieje pod decyzją.

W postanowieniu decyzji podawano wysokość przyznanej pomocy, okres na jaki jej udzielono, z jakiego powodu oraz sposób i termin wypłaty.

Uzasadnienia zawierały wyczerpujące informacje dotyczące sytuacji faktycznej i prawnej osoby lub rodziny, mającej wpływ na przyznanie świadczenia.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych odnotowano, że decyzjom, których termin płatności przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, o czym poinformowano klienta w sposób prawidłowy.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Posilek w szkole i w domu”

Z informacji uzyskanych od Dyrektora MGOPS wynika, że w ramach wieloletniego programu „Posilek w szkole i w domu” w badanym okresie pomocą w formie gorącego posiłku objęto 41 osób, w tym 31 dzieci w szkołach/przedszkolach i 10 osób dorosłych. Świadczenia pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznano 331 osobom, żyjącym w 192 rodzinach. Świadczeń rzeczowych nie udzielano. Wysokość świadczeń pieniężnych ustalano w oparciu o rozebraną w drodze wywiadu środowiskowego sytuację bytową, w tym dochodową, wnioskujących o pomoc osób i rodzin. Poza uzasadnionymi potrzebami klientów uwzględnieniu podlegały również możliwości budżetu Gminy. W 2024 r. ustalono limity świadczeń w wys. do 250,00 zł miesięcznie dla osób samotnie gospodarujących i do 200,00 zł miesięcznie dla osób w rodzinie.

Dożywianie na terenie Gminy w 2024 r. było prowadzone w 7 placówkach oświatowych, koszt posiłku wynosił od 3 zł do 7 zł, dożywiano 27 dzieci. Dodatkowo poza terenem Gminy w roku 2024 Ośrodek finansował wyżywienie dla 4 dzieci w 3 placówkach, a koszt gorącego posiłku wyniósł 8,50 zł i 9 zł.

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy i poza Gminą dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami programu „Posilek w szkole i w domu”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o nr:

- pomoc w formie zasiłków celowych:

PS.5102.668.2024.AN.PRSW; PS.5102.658.2024.AM.PRSW; PS.5102.135.2024.IB.PRSW;
PS.5102.216.2024.AM.PRSW; PS.5102.209.2024.IB.PRSW; PS.5102.583.2024.BR.PRSW;
PS.5102.338.2024.IB.PRSW; PS.5102.552.2024.AS.PRSW; PS.5102.525.2024.MP.PRSW;
PS.5102.602.2024.AS.PRSW;

- pomoc w formie posiłku w szkole:

PS.5113.19.2024.IB.PRSW; PS.5113.18.2024.MP.PRSW; PS.5113.35.2024.AJ.PRSW;
PS.5113.9.2024.BR.PRSW; PS.5113.28.2024.EO.PRSW; PS.5113.29.2024.BR.PRSW;
PS.5113.10.2024.EO.PRSW; PS.5113.11.2024.MP.PRSW; PS.5113.14.2024.AJ.PRSW;
PS.5113.24.2024.AM.PRSW.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja, określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Należy zaznaczyć, że w wywiadach środowiskowych, pomimo braku w nowych formularzach odrębnej do tego celu rubryki, pracownicy socjalni opisywali działania podejmowane w ramach pracy socjalnej.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o odpowiednie przepisy i aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przywołano również Uchwałę Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, Uchwały Rady Miejskiej dot. dożywiania i upoważnienie Burmistrza do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej dla Dyrektora OPS lub Kierownika Działu - odpowiednio dla osoby, której podpis widnieje pod decyzją.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

Decyzje przyznające posiłek w szkole wydawane były prawidłowo w ramach roku kalendarzowego.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, MGOPS przyznawał zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia czy opału. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udzielał również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

W roku 2024 pomocą w formie zasiłku celowego objęte były 44 osoby, a w formie specjalnego zasiłku celowego – 20 osób. Pomoc przyznawano w szczególności na pokrycie kosztów zakupu leków i leczenia, odzieży, środków czystości, żywności.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

- zasilek celowy:

PS.5102.668.2024.AN.PRSW; PS.5102.658.2024.AM.PRSW; PS.5102.135.2024.IB.PRSW;
PS.5102.216.2024.AM.PRSW; PS.5102.209.2024.IB.PRSW; PS.5102.583.2024.BR.PRSW;
PS.5102.338.2024.IB.PRSW; PS.5102.552.2024.AS.PRSW; PS.5102.525.2024.MP.PRSW;
PS.5102.92.2024.AS.PRSW;

- specjalny zasilek celowy:

PS.5102.145.2024.AM.PRSW; PS.5102.500.2024.AM.PRSW; PS.5102.557.2024.BR.PRSW;
PS.5102.284.2024.EO.PRSW; PS.5102.297.2024.AS.PRSW; PS.5102.262.2024.AJ.PRSW;
PS.5102.619.2024.AS.PRSW; PS.5102.663.2024.MP.PRSW; PS.5102.578.2024.EC.PRSW;
PS.5102.253.2024.BR.PRSW.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: oświadczenia klienta o dochodach, weryfikacja danych z rejestru PESEL, raport z systemu EKSMOoN, klauzula RODO, faktury za leki, karty leczenia szpitalnego, odcinki emerytur.

Należy podkreślić, że w wywiadach środowiskowych, pomimo braku już takiej rubryki, pracownicy socjalni wpisywali działania podejmowane w ramach pracy socjalnej, mające na celu zaktywizowanie rodziny do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Burmistrza do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej dla Dyrektora OPS lub Kierownika Działu - odpowiednio dla osoby, której podpis widnieje pod decyzją.

W postanowieniu decyzji określono wysokość przyznanej pomocy, cel na jaki udzielono świadczenia oraz sposób i termin wypłaty.

Uzasadnienia zawierały obszerne informacje dotyczące sytuacji faktycznej i prawnej osoby lub rodziny, mające wpływ na przyznanie świadczenia.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie objętym kontrolą realizował usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze realizowane są u 59 osób przez 11 opiekunek zatrudnionych w Ośrodku na umowę o pracę. Warunki przyznawania i odpłatności za usługi oraz warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i tryb ich pobierania określone zostały w Uchwale Nr LXXXIV/571/2023 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 30 listopada 2023 r. Uchwała określa cenę 1 godziny usług opiekuńczych w wysokości 51,33 zł, specjalistycznych usług opiekuńczych – 80 zł, a usług sąsiedzkich – 27,70 zł. W kwietniu br. część decyzji została zmieniona z urzędu w związku ze zmianą kwoty pobieranego świadczenia emerytalnego z ZUS-u. Nikomu nie odmówiono tej formy pomocy.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

PS.5122.32.2024.AM.PRSW; PS.5122.12.2024.AM.PRSW; PS.5122.17.2024.AM.PRSW;
PS.5122.57.2024.AM.PRSW; PS.5122.35.2024.AM.PRSW; PS.5122.21.2024.AM.PRSW;
PS.5122.2.2024.AM.PRSW; PS.5122.47.2024.AM.PRSW; PS.5122.4.2024.AM.PRSW;
PS.5122.10.2024.AM.PRSW.

W aktach klientów znajdowały się m.in.: oświadczenia o sytuacji majątkowej, odcinki rent/emerytur, kopia decyzji ZUS, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, karty pracy opiekunki podpisane przez klienta i zatwierdzone przez pracownika socjalnego.

Należy podkreślić, że w wywiadach środowiskowych, pomimo braku w nowych formularzach odrębnej rubryki, pracownicy socjalni wpisywali działania podejmowane w ramach pracy socjalnej.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałę Rady Miejskiej dot. usług opiekuńczych oraz upoważnienie Burmistrza do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej dla Dyrektora OPS lub Kierownika Działu - odpowiednio dla osoby, której podpis widnieje pod decyzją. Wymienione akty prawne przywołano z aktualnie obowiązującymi publikatorami.

W postanowieniu decyzji określono okres, na jaki przyznane zostało wsparcie, liczbę godzin w tygodniu, kto jest realizatorem usług, faktyczną odpłatność za 1 godzinę, termin i sposób uiszczenia odpłatności. Szczegółowy zakresu usług stanowi załącznik do decyzji.

Decyzjom, których realizacja przypadała przed dniem ich uprawomocnienia się nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Uzasadnienia zawierały obszernie informacje dotyczące sytuacji faktycznej i prawnej osoby lub rodziny, mające wpływ na przyznanie świadczenia.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej), ze względu na brak wniosków.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek kieruje do domu pomocy społecznej. Obecnie w DPS przebywa 30 osób, w okresie objętym kontrolą skierowano 9 osób.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna realizowana była głównie poprzez: wzmacnianie klientów w przewyciężaniu i pokonywaniu trudności związanych np. z bezdomnością, uzależnieniami, problemami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej; kierowanie do poradnictwa specjalistycznego; pouczanie o obowiązujących przepisach; wsparcie w podjęciu starań o uzyskanie uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego (emerytury, renty, świadczenia uzupełniające i wspierające); wzmacnianie aktywności w poszukiwaniu zatrudnienia; motywowanie do ubiegania się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności lub równoważnego orzeczenia z ZUS; naukę racjonalnego gospodarowania budżetem domowym i dbania o zdrowy styl życia; wspieranie rodzin w organizowaniu czasu wolnego, kwalifikowanie dzieci do wypoczynku letniego. Osoby

spełniające kryteria informowano o pomocy żywnościowej w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową i kierowano po odbiór żywności. Klientów pomocy społecznej dotkniętych bezdomnością kierowano do ośrodków wsparcia, motywując do przestrzegania regulaminu placówki i współpracy w realizowanych tam programach wychodzenia z bezdomności. Współpracowano z kuratorem sądowym, Powiatowym Urzędem Pracy, placówkami oświatowymi oraz służbą zdrowia.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które jak opisano powyżej mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. Liczba kontraktów socjalnych zawartych w 2024 r. – 21, natomiast kontraktów zawartych wcześniej i realizowanych w okresie od dnia 01.01.2024 r. do dnia kontroli – 13.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego, a także usług opiekuńczych przyznano celowo i zasadnie.

W aktach znajdowały się dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny m.in.: raport z Aplikacji Centralnej Rynku Pracy, zaświadczenia o wysokości zasiłków rodzinnych/funduszu alimentacyjnego, weryfikacja danych z rejestru PESEL, klauzula RODO, zaświadczenia z PUP, faktury za leki.

Statut i Regulamin Ośrodka zawierają zapisy zgodne z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Kadra zarządzająca Ośrodka posiada odpowiednie kwalifikacje wymagane na zajmowanych stanowiskach, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – ukończenie specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej oraz ponad 3-letni staż pracy w pomocy społecznej. Pracownicy socjalni również legitymują się właściwym wykształceniem.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 9 pracowników socjalnych na pełny etat i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 719 mieszkańców.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest przekazywana odrębnym pismem.

W styczniu 2024 r., w związku ze zmianą przepisów dotyczących podwyższenia kwoty zasiłku stałego, wszczęto postępowania administracyjne i wydano decyzje zmieniające wysokość świadczeń.

Za pozytywne należy uznać, że w wywiadach środowiskowych, pomimo braku w nowych formularzach odrębnej rubryki, pracownicy socjalni wpisywali działania podejmowane w ramach pracy socjalnej, mające na celu zaktywizowanie rodziny do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych wydanych w zakresie pomocy społecznej widniały prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, upoważnienie Burmistrza do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej dla Dyrektora OPS lub Kierownika Działu - odpowiednio dla osoby, której podpis widnieje pod decyzją. Ponadto, w zależności od formy pomocy, przytoczono odpowiednie uchwały Rady Miejskiej dotyczące dożywiania i usług opiekuńczych, Uchwałę Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

W skontrolowanych decyzjach prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

Uzasadnienia były formułowane w sposób jasny, szczegółowo opisując sytuację faktyczną i prawną osób lub rodzin wnioskujących o pomoc, zawierały wszelkie niezbędne informacje mające wpływ na przyznanie świadczenia.

W pouczeniu wszystkich skontrolowanych decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy i poza Gminą dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Pracownicy socjalni Ośrodka korzystają z kontraktu socjalnego jako instrumentu pracy socjalnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, działalność kontrolowanej jednostki **ocenia się pozytywnie** i nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Dyrektora kontrolowanej jednostki. Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Dyrektorem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Wach *KWach*
2. Magdalena Pracon *M*
3. Grzegorz Trapcia *Grzapcia*

Ze strony kontrolowanej:

Małgorzata Golebiowska

Kielce, dnia 14 sierpnia 2024 r.

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

Data i podpis

28.08.2024

DYREKTOR
M-G Ośrodek Pomocy Społecznej
w Stąporkowie
Małgorzata Golebiowska

MIEJSKO-GMINNY
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 132a
26-220 STĄPORKÓW
tel. 41 374 32 39
41 372 47 97